

Broj 29

Specijalno izdanje
juli/august 2012.

Čitam i pričam
Četvrta ljetna škola
bosanskog, hrvatskoga,
srpskog jezika

Lingvisti.ba

Magazin za lingviste, prevoditeljice, jezičare, jezikare i sve ostale koji na bilo koji
način smatraju jezik svojim osnovnim sredstvom za komunikaciju!

Izdaje:

Udruženje za jezik i kulturu Lingvisti

Adresa:

Alojza Benca 1, 71000 Sarajevo

Internet stranica:

www.lingvisti.ba

e-mail:

jezicki.centar@lingvisti.ba

Telefon/faks:

+387 33 645 343

Urednica:

Sandra Zlotrg

Redakcija:

Merima Dervišić,
Sabina Bečić,
Sandra Zlotrg,
Azra Polimac,
Ćamila Kubura,
Jakov Čaušević,
Dina Haljeta,
Đermana Šeta

Lektura:

Udruženje Lingvisti

Dizajn:

Zlatan Hrnčić

SADRŽAJ

- 3** pozdravna riječ
Sandra Zlotrg. Čitam i pričam
- 2** uvodna o školi
Sabina Bečić. Družimo se i učimo: Četvrta ljetna škola bosanskog, hrvatskoga, srpskog jezika
- 6** ovo je zemlja u obliku srca...
- 8** prođoh Bosnom kroz gradove...
- 10** Sarajevo, ljubavi moja!
- 11** o radionicama ljetne škole
Merima Dervišić. 10 stvari koje morate uraditi u Sarajevu ili priča o radionicama Četvrte ljetne škole u Lingvistima
- 13** Svakodnevница
- 14** predavanje
Đermana Šeta. From Bosnia with love: lessons on tolerance
- 17** dome slatki dome
- 19** mimo časova
Victor. Polakamente
- 20** napiši mi priču...
- 23** REKLAMA ZA ZIMSKU ŠKOLU!!!
- 24** naša književnost na vašim jezicima
- 28** KUHANJE, kuhari i kuharice
- 30** piši kuću!
- 34** poznate ličnosti i događaji
- 38** savremeno doba
- 39** pitam se, pitam, nekoliko puta
- 42** smiješna strana života
- 43** mali oglasi
- 45** jedna neobična zadaća
- 46** američki kutak
Merima i Sandra. Šta smo radili u augustu - u slikama
- 51** do-viđenja opet u Sarajevu!

pozdravna riječ

Čitam i pričam

Na svojim ekranima imate dvadeset deveto izdanje e-magazina lingvisti.ba koje će vam ispričati sve o 4. ljetnoj školi bhs jezika u Sarajevu. Ove godine sa Lingvistima se družilo 40 polaznika i polaznica dvosedmičnog programa i jedanaest polaznika i polaznica četverosedmičnog programa naše ljetne škole.

Dvosedmični program ustvari je standardno izdanje naše ljetne škole, dok je drugi program ugostio jedanaest studenata i studentica sa Univerziteta u Arizoni koji su u Centru CLI proveli dva mjeseca učeći bhs jezik da bi nam se pridružili na mjesec dana u Sarajevu.

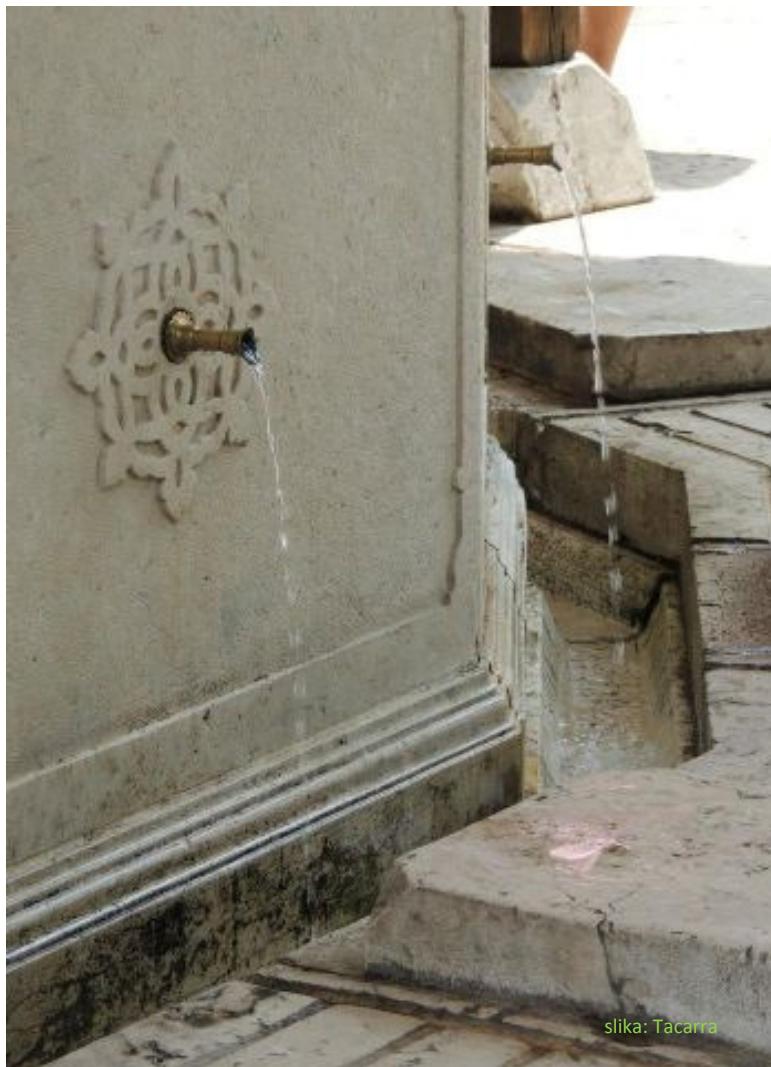
Polaznici i polaznice oba programa družili su se na radionicama i na izletu u Jajcu i Travniku prve dvije sedmice, a o dodatnim izletima na kojima su ASU studenti bili u augustu čitajte u Američkom kutku.

E-magazin je koncipiran tako da prati teme o kojima smo čitali na ljetnoj školi. Dakle, tekstovi iz čitanki zamijenjeni su tekstovima naših učenika i učenica. Jednako korisnim i sigurno zanimljivijim. Ovu alternativnu čitanku možete iskoristiti tako što ćete pričati sa nama:

Uradite sve zadatke iz e-magazina i pošaljite nam ih – mi ćemo ih objaviti na blogu i nagraditi vas besplatnim zimskim intenzivnim kursom bhs jezika koji ove zime organiziramo prvi put! I o tome čitajte u nastavku!

Svake godine sa svojim učenicima i učenicama tražimo odgovore na pitanja zašto učiti bosanski, hrvatski, srpski jezik; zašto treba posjećivati Sarajevo; kako naš trojezik možemo shvatati kao prednost a ne problem. Sevdalinka priča o ljubavi prema djevojci kao razlogu magičnog svojstva vode sa Baščaršije. Mi znamo i za neke druge razloge. Ugodno čitanje.

Sandra Zlotrg,
ispred redakcije **lingvisti.ba**

slika: Tacarra

Jednom dođoh
da upoznam Sarajevo grad
tada bijah momak
neženjen i mlad
mislio sam da ostanem
samo dan il dva
al mi prođe u Sarajvu
mladost moja sva

Ko se jednom napije vode sa Baščaršije
nikad više iz Saraj'va taj otici ne umije

VIZIJA

Svijet u kojem će raznolikost jezika značiti više razumijevanja i više dijaloga.

MISIJA

Naše Udruženje radi na promociji cjeloživotnog učenja i jezikâ kroz kurseve jezika i seminare iz oblasti jezika čime želimo doprinijeti razvoju i unapređenju obrazovnog sistema. Cilj nam je da svi koji koriste naše usluge unaprijede svoje znanje za bolji uspjeh u školi, na poslu i u životu.

MOTO

Quot linguas calles, tot homines vales!

Raznolikost jezika je lijek protiv arogancije i jednoumjla jednojezičnosti.

WWW.LINGVISTI.BA

uvodna o školi

Družimo se i učimo

Četvrta ljetna škola bosanskog, hrvatskoga, srpskog jezika

Priču o ovogodišnjoj ljetnoj školi moramo početi nekim važnim brojevima. Imali smo četrdeset troje polaznika i polaznica, časove podijeljene u jutarnju i popodnevnu smjenu. U svakoj smjeni po četiri časa, dva časa gramatike, dva časa konverzacije. Poslije časova bi uslijedile radionice i nezaobilazno druženje sa svima do u sitne sate.. A za vikend? E, tada smo bili na putu...

Naši polaznici/ce su bili raspoređeni u šest različitih grupa, sa pet različitih nivoa. Imali smo potpune početnike koje smo učili osnove našeg jezika, a oni su naučili da predstave sebe, svoju zemlju, kažu nešto o svojoj porodici i prijateljima u sadašnjem vremenu, koristeći akuzativ (nivo A1). Tu su bili i polaznici/ce koji/e su na našu školu došli sa nekim osnovnim predznanjem, ali i sa mnogo zbrke u tom znanju, te smo pokušali uvesti neki red u njihovim glavama, razjasniti sadašnje i prošlo vrijeme, upotrebu genitiva, ali u isto vrijeme navesti ih da nam pričaju o sebi, svojim hobijima, da nauče korisne riječi za sporazumijevanje (A2). Najveći broj polaznika/ca je bio na nivou B1 sa kojima smo se lijepo družili dok smo čitali o BiH, pisali priče, razgovarali o bosanskoj gostoljubivosti i slali razglednice. O savremenom dobu ali i o tradiciji i običajima razgovarali smo sa polaznicima/ama nivoa B2 i C1.

Poslije časova organizirali smo radionice. Obilazili smo Art kuću sevdaha, pili kafu i malo gledali u fildžane. Bilo je tu nekih lavova, vrana, puteva, vulkana, dječaka i djevojčica, sretnih i manje sretnih sudsina.. Ali, rahat lokum je sve zasladio. Išli smo i na radionicu folklora, gdje smo malo slušali o plesu a malo i plesali. Neki su išli na radionicu ćirilice i učili pisati ćirilično pismo, neki su išli na kuhanje i pravili tufahije i pitu; važno je da smo se svi zabavili a ponešto i pojeli. Imali smo i jedno predavanje o toleranciji među ljudima u BiH, o njenom postojanju ili odsustvu, ali prije svega o potrebi da se otvorimo prema drugima, da uvažavamo i poštujemo jedni druge i tako omogućimo bolji život svima nama. Da se u BiH skoro nikada ne može vidjeti da je „sve džaba“, vidjeli smo u istoimenom filmu.

A u subotu smo obilazili Travnik i Jajce, i iako je bilo vruće, prevruće, obišli smo tvrđave, podzemnu crkvu, kulu, kuću lve Andrića, muzej AVNOJ-a i prelijepi vodopad. To je bila savršena prilika da se više družimo i saznamo još ponešto jedni o drugima.

A pošto je druženje na časovima i radionicama bilo ugodno, nastavili smo ga i u kafićima, restoranima, buregdžinicama, baštama kafića, kinima itd. Najznačajniji element ove, kao i svake prethodne ljetne škole, bili su nam i ostali ljudi. Ljudi koji su došli iz raznih dijelova svijeta, sa zanimljivim životnim pričama, nevjerovatnim interesovanjima, entuzijazmom za učenje jezika koji motivira druge, različitim osobnostima, ljudi kojima je zajedničko to što su željeli naučiti naš jezik i saznati što više o nama i našoj kulturi. Sve i jedna osoba je bila toliko zanimljiva da smo željeli provesti što je više vremena s njima kako bismo ih bolje upoznali i kako bismo im što bolje predstavili našu zemlju, iako smo, kao što je Bernhard rekao, pokušavali preobratiti one već preobraćene.

Riječi ne bi mogle opisati ove ljudi, i kada bismo sada opisivali sve njih, imali biste još dugo vremena šta čitati na našem blogu. Čitali biste o ljudima koji su sami počeli učiti naš jezik i kojima to odlično ide; čitali biste o ljudima koji mogu pričati o fenomenologiji do prekosutra, o ljudima koji su bili okruženi Bosancima i Hercegovcima pa su počeli učiti naš jezik, o ljudima koji jednostavno vole ovu regiju i ove ljudi.

I zaista, mogli smo svaki dan na blogu ili Facebooku detaljno opisivati šta je ko rekao, šta je ko uradio na času, kako je bilo na pojedinačnim radionicama. Mogli smo mijenjati statuse poput: *upravo smo otvorili Četvrtu ljetnu školu; Turistički obilazak je bio za deset – prvi smo u svemu; Danas smo saznali kako je lutka dospjela na krov šupe; Danas šaljemo razglednice; Travnik i Jajce rock'n'roll; Danas je baš vruće; Svi smo mi Walter...*

Ali možda je najvažniji od svih statusa ovaj:

Hvala vam svima. Bili ste nevjerovatni. Vidimo se sljedeće godine...

Sabina Bečić, profesorica

ovo je zemlja u obliku srca...

Pročitajte tekstove o Bosni i Hercegovini i napišite tekst o svojoj zemlji.

Zemlja u kojoj je puno prelijepih planina sa šumama i rijeka sa vodopadima.

Zemlja u kojoj tokom stoljeća jedni pored drugih žive ljudi različitih religija i kultura.

Zemlja u kojoj priroda je netaknuta a tradicija očuvana.

Zemlja u kojoj historiju vidite na svakom koraku.

Ovo sve je Bosna i Hercegovina.

Sjarhej, C1

Bosna i Hercegovina nalazi se u jugositočnoj Evropi. Kad kažem „BiH“, ljudi najviše pamte rat koji je počeo 1991. na cijeloj regiji. Rat između srpskih političara, hrvatskih političara i bosanskih političara vodio je stanovništvo u borbu. Puno ljudi je poginulo. Ove priče o ratu su vrlo važne da ljudi mogu razumjeti situaciju Bosne i Hercegovine danas: zemlja sa dva entiteta, država sa jednim državljanstvom ali sa tri naroda. Zemlja u kojoj spomenici ne podsjećaju na slavnu prošlost nego na žrtve krvave. Međutim, ove priče o ratu vrlo su jednostrane. Bosna i Hercegovina je zemlja koja raspolaže lijepom prirodom. Planine i šume, divne rijeke, netaknuta priroda... BiH ima sve. Bosna i Hercegovina je prije svega evropska zemlja sa ljubaznim ljudima, sa dobrom hranom, zemlja gdje se ukrštaju putevi civilizacija. Teme razgovora nisu baš drugačije od tema razgovora u Njemačkoj, Francuskoj ili Holandiji. Mladi ljudi i studenti se brinu o svojoj budućnosti, roditelji se brinu o svojoj djeci, političari pričaju o stvarima koje nisu najvažnije za ljudi. Stvarno! Bosansko stanovništvo zna šta su kompjuteri, ko je njemački predsjednik. Ljudi nemaju puno para, ali oni znaju uživati u životu – najčešće.

Dorothée, B2

U historijskom muzeju gdje sam bila ima dobar pogled na historiju Bosne i Hercegovine. Od početka Banovine, do svršetka države Bosne i Hercegovine. Najzanimljivije je za mene bilo vrijeme Kraljevine jer još nisam mnogo čula o tome. Kaže se u muzeju da Bosna je svoj najveći teritorijalni opseg, politički i privredni uspon doživjela za vrijeme vladavine Tvrtka I Kotromanića. On je vladao od 1353. do 1391. godine i uzdigao je Bosnu u rang kraljevine 1377. godine. U to vrijeme Bosna je imala i svoj alfabet. Zvao se Bosančica.

I da li ste znali? Rezidentno mjesto posljednjeg bosanskog kralja je bilo Jajce, gdje smo bili u subotu.

Aita, B1

**Jedna od ključnih stvari zbog koje se ljudi vraćaju u BiH je i bosanska gostoljubivost.
Pročitajte i razmislite da li se slažete sa Marvinom i Jannine ili ne.**

O bosanskoj gostoljubivosti

Ja mislim da Bosanci su vrlo gostoljubivi. U Sarajevu sam bio samo u restoranu i hostelu. Ja nažalost nisam bio u privatnoj kući ovdje. Ali u Švicarskoj znam puno Bosanaca i njihove porodice. Oni uvijek razgovaraju sa mnom kao da sa sam jedan iz porodice.

P.S. Sada ja sjedim u kafiću. Ljudi pokraj nas su nam ponudili burek. Ovo je bosanska gostoljubivost.

Marvin, B1

Bosanska gostoljubivost

Volim biti kod kuće.

Volim putovati.

BOSNA je jedina zemlja na svijetu u kojoj su obe osjećaje kombinirane, i to je uglavnom zbog ljudima.

Kad si gost u Bosni ti si tretiran kao dio porodice.

Ljudi su širokogrudni, sređaćni i ljubavi. Možda malo direktni, kao i ja.

Stereotipi kažu da Bosanci su glupi. Ako je to glupo želim cijeli snjet da bude glup.

Jannine, B1

prođoh Bosnom kroz gradove...

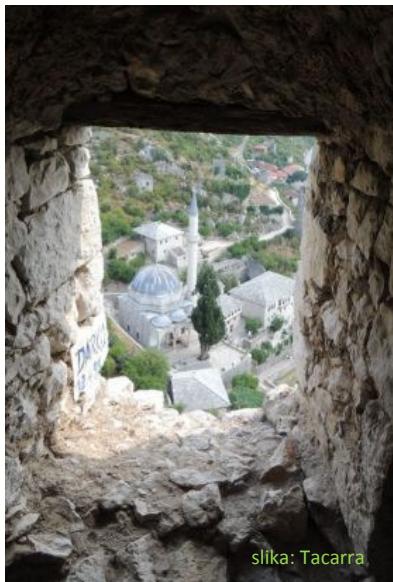
Bosna i Hercegovina ima mnoge gradove koji su zanimljivi turistima zbog historije, raznih spomenika ili građevina. I prirodne ljepote u BiH su nevjerojatne. Predstavljamo vam neke gradove i područja, a za zadaću vi nama predstavite najzanimljivija područja iz svojih zemalja.

slika: Tacarra

Mostar se nalazi na jugu Bosne i Hercegovine na rijeci Neretva. Grad ima oko sto hiljada stanovnika i predstavlja peti grad po veličini u BiH. Mostar je prije svega poznat po Starom Mostu koji je uključen u popis UNESCO nasljeđstva svjetske kulture. Čak ime Mostar potječe od stražara mosta koji su čuvali most u srednjem vijeku. Stari Most su izgradili Turci u šesnaestom vijeku. On je bio razrušen hiljadu devetsto devedeset treće godine tokom rata. Rekonstrukcija je počela 1996. godine i završila se 2004. godine.

Simone, B1

slika: Tacarra

O Počitelju znamo od 1444. godine je bio u Osmanskom carstvu dok ono nije palo. Dok je bio u carstvu, izgradili su džamije, hanove i banje. Poslije pada Carstva, Počitelj više nije bio tako važan zato se počeo kvariti. Zbog toga što nije više tako važan ljudi su ga očuvali a danas se može vidjeti grad u izvornom stanju.

Jami, B2

slika: Aita

Jajce je grad u centru BiH. Jajce je bilo vrlo popularno tokom perioda Jugoslavije. Ovaj grad isto ima važnu historiju. Danas, Jajce je još popularno i lijepo. U centru grada se nalazi veliki vodopad od 20 metara. Ovaj vodopad je odličan za slike. Drugo mjesto koje je posebno je podzemna crkva. U gradu rijeka Pliva i rijeka Vrbas se sreću.

Edwin, B1

slika: Jami

U subotu smo putovali u Travnik. Travnik je mali grad koji se nalazi na rijeci Lašva. Putovanje od Sarajeva do Travnika traje oko devedeset minuta. Travnik je manji nego Sarajevo. Travnik ima manje stanovnika nego Banja Luka. Travnik je zeleniji od Sarajeva. Neki kažu, Travnik je lijepši nego Sarajevo (i neki kažu suprotno). U svakom slučaju, tamo ima najbolji čevapi na svijetu (neki kažu). U našoj šetnji kroz Travnik hodali smo na kaštel. U kaštelu ima izložba o tradiciji i zanatu u Travniku.

U Travniku se nalazi rodna kuća Ive Andrića. To je najpoznatiji književnik iz BiH-a.

Stari grad u Travniku je lijep. Imali smo jedan dobar primjer bosanske gostoljubivosti u knjižari. Prodavac je pričao i pitao mnogo i davao je savjete za putovanja. (SVAKAKO Visoko!!! Piramide su VEOMA zanimljive!) – ali knjiga *Na Drini ćuprija* nema na engleskom.

Arhitektura u Travniku je zanimljiva: šarena, nova, stara, neobična i rijetko grozna.

U svakom slučaju, izlet do Travnika isplati se – samo već put od Sarajeva do Travnika je super!

Hvala za organizaciju!

Sabine, B1

Nacionalni park Kozara se nalazi u Krajini, na sjeverozapadnom dijelu Bosne. Okružen je rijekama Una, Sava, Sana i Vrbas. U njemu se nalaze divlja svinja, srndač, divlji zec, divlja mačka, lisica, vjeverica, jazavac, kuna zlatica, kuna bjelica, lasica i druge. Kozara je stanište velikog broja ptičjih vrsta. U junu i julu 1942. godine, Bitka na Kozari se vodila na području oko planine Kozara između partizana s jedne strane i trećeg rajha, Mađarske i Nezavisne države Hrvatske s druge. Na slici vidimo spomenik koji na simboličan način predstavlja veličinu slobode i tradicionalni slobodarski duh kozaračkog naroda. Na memorijalnom zidu su uklesana imena partizana koji su poginuli na ovom području. Smrt fašizmu kroz slobodnu prirodu.

Kevin, B2

Treskavica je planina koja je poznata kao planina bogata vodom. Imala je 365 izvora i vrela. Osim toga, ima potoke, rijeke i jezera. Najpoznatija jezera su Veliko, Crno i Bijelo jezero, koja se nalaze nedaleko južno od Sarajeva. Planinski masiv je viši od 2000 metara i podijeljen je na dva dijela. Sjeverni dio je Bosanska ili Trnovska Treskavica i južni dio se zove Hercegovačka Treskavica. Zbog jezera, Treskavica je bila omiljeni izletnički cilj. Ne znam da li je to isto i sada zato što dijelovi planine su zagađeni minama. Ipak, danas ima sigurne planinarske puteve i staze.

Heike, B2

Sarajevo, ljubavi moja!

Ovim fotografijama Victor je pokazao šta jedan prosječni turista u Sarajevu treba vidjeti: panoramu, mahale i šaljivu stranu života u ovom gradu. Nakon što pročitate čega nema i ima u Sarajevu, odgovorite na pitanje:

Zašto su čevapi i coca-cola savršena kombinacija?

U Sarajevu nema snijega u ljeto ali može biti kiše.
U Sarajevu nema mnogo japanskog turizma.
U Sarajevu nema ozbiljnog mesta za umjetnost kao što ima u drugim gradovima.
U Sarajevu nema budućnosti za mlade kao što ima u drugim glavnim gradovima.
U Sarajevu nema velikih zelenih površina.
U Sarajevu nema vode u rijeci.
U Sarajevu nema novih tramvaja.
U Sarajevu nema ljudi koji izgledaju u žurbi.
U Sarajevu nema kafića bez pušača.
U starom Sarajevu, na primjer u Vratniku ili u Bistriku nema više ugodnih ulica za pješake.

Sebastien, B2

Zašto volim Vrelo Bosne?!

Nakon što sam živio u Sokolović koloniji godinu dana, tražio sam mirniju lokaciju. Zbog toga, odlučio sam unajmiti kuću na Vrelo Bosne, gdje rijeka Miljacka završava i rijeka Bosna počinje. Neki ljudi misle Da Vrelo Bosne je srce Bosne i ja osjećam to također. Osjećam se dobro ovdje, gdje poznam skoro sve, i ujutro svi ljudi mi mašu. Iako subotom je više saobraćaja, okolina je mirna. Provodim već tri godine ovdje i mogu da kažem da ovdje žive fini ljudi. Ipak ima ovdje i kriminalaca. Prošle godine,

moj komšija je htio ubiti ženu i djecu, ali policija je napravila akciju i niko nije umro. Drugi komšija – amidža mojeg gazde je šef lokalne poljoprivrede i ima traktor i konja i pomaže svima. Komšije donose rakiju i torte i kad je jesen ima žurka kad svi prave rakiju u našoj bašti. Nikad neću zaboraviti taj događaj kada smo kuhali rakiju prvi put u bašti, kad pjevali smo i osjećali se dobro. Šta ja mrzim, ovi su ljudi koji bacaju smeće po ulici i ne brinu se za okolinu. Život nije dosadan ovdje i nije teretno, iako je tmorno nekad ali nikad tužno. U jednoj rečenici, volim ovu prirodu i zato živim ovdje.

Peter, B1

Posljednji petak išao sam u muzej sa Aitom. Ime muzeja je Historijski muzej Bosne i Hercegovine. Muzej se sastoji od dva dijela. U prvom dijelu ima obavještenja o povijesti Bosne i Hercegovine od srednjeg vijeka do stvaranja Jugoslavije. Drugi dio muzeja je posvećen opsadi Sarajeva. U tom dijelu su mnoge stvari koje su korištene za vrijeme blokade u Sarajevu. Osim karata, oružja, kaciga itd. svakodnevne stvari su bile posebno interesantne i dirljive. Ima jedna reprezentacija tezge pijace za vrijeme opsade. Ima i jedna reprezentacija kuhinje u kojoj su živjeli Sarajlije za vrijeme blokade.

Alper, B1

o radionicama ljetne škole

10 stvari koje morate uraditi u Sarajevu ili priča o radionicama Četvrte ljetne škole u Lingvistima

Kako nisam učiteljica b, h, s jezika i nemam časove tokom Ljetne škole, Sabina i Sandra me zaposle organiziranjem raznoraznih pratećih sadržaja. To je bukvalno highlight moje poslovne godine, jer sve što treba da uradim je da nazovem nekoliko ljudi, ugovorim nekoliko stvari, platim nekoliko računa. To uopće nije tako teško, iako se nekad stvari zakomplikiraju. Međutim, koliko god komplikovane bile, u drugu ruku, svaku noć izađem sa hrpom ljudi na neko novo mjesto. Bude nam, po pravilu, prezabavno i zanimljivo i na kraju, po pravilu, zavolim sve te ljude koji su na prvoj radionici bili stidljivi i oprezni, a na posljednoj već puste koju suzu i kažu da im je žao što odlaze. Zvuči jeftino, jelda? Ali znajte da je istina!

Ove godine su radionice bile življe nego ikada. Na početku, ona kiša i naš sastanak na

Nedžarićima; potraga za Osnovnom školom Fatima Gunić i hrpa nemirne i preslatke djece koja nam pokazuju kako se ovdje nekad živjelo. Hvatamo se u kolo sa njima i sklapamo prva prijateljstva sa drugim polaznicima i polaznicama. A kako i ne bismo. Navest će primjer prijateljstva koje je nastalo tako što su dva naša polaznika, uhvativši se za ruke da savladaju osnovne korake folklora, shvatili da imaju mnogo toga zajedničkog: jedan nosi patike broj 46, a drugi 47. Nisu mnogo plesali tu noć (očigledno), ali su zato ostatak radionica proveli zajedno. Ima nešto u ljudima koji imaju veliko stopalo.

U Sarajevu i u Bosni i Hercegovini definitivno morate probati shvatiti šta je to *sevdah*. Mi to obavimo posjetom Art kući sevdaha, ali postoji milion načina da osjetite *sevdah*. Sevdah je i kada vam Sabina, koja ne propušta nijedan naš sastanak (iako radi cijeli dan i mi joj redovno zabranjujemo da se pojavi navečer) čita sudbinu iz findžana. Sevdah je kada sjedite na Žutoj tabiji; sunce zalazi nad Sarajevom. Sevdah je kada Dado i Jannine naprave pitu za deset, ili kad Alessia zapisuje recepte „onako“. Mogla bih ovako do sutra.

U Sarajevu kad ste, morate otići i u Travnik. I u Jajce. Najozbiljnije. Morate se popeti na one tvrđave, pojesti čevape, vidjeti vodopad... Provesti hiljadu sati na cesti koja spaja mjesta udaljena tek stotinjak kilometara. Jednostavno morate.

Bilo bi dobro da, dok ste u Sarajevu, pogledate i neki regionalni film. Bar jedan, eto. Mi smo ove godine izabrali 'Sve džaba' reditelja Antonia Nuća. Za sve vas koji ga niste pogledali, toplo ga preporučujemo.

Probajte i obići Sarajevo, uzduž i poprijeko, red je, a nije ni veliko, brate. Možete početi sa nama prvi dan škole, naravno, ali potrebno je da nastavite kroz one mahale sami, pa kroz Vilsonovo, kroz sve one ružnjikave i lijepе kvartove. Nećete drugačije upoznati i pomilovati toliko pasa latalica, a ni doći toliko puta u iskušenje da samo sjednete negdje i popijete kafu. Neplanski, kako i mora.

Ja bih dodala da, ako baš morate, odete i u bolnicu i u policiju, jer mi smo ove godine i tamo išli. Bilo je lomljena ruku i krađa fotoaparata. Mora i to. Ali onda naučite vokativ dok vam se doktor obraća (iako vam je Sabina/Sandra/Azra/Ćamila petnaest puta objasnila na času, ne, ovako se zaista pamti) i vidite kako će Bosanci vrlo rado s vama popričati i jedva dočekati priliku da vam kažu kako znaju nešto o vašoj zemlji. Pa makar samo vikali imena fudbalera iz vaše zemlje, i to se broji.

Ali najvažnije od svega, ako ste u Sarajevu, dođite opet!

Merima Dervišić, koordinatorica programa

svakodnevnica

Kako ćete se predstavili na bhs-u? Da li imate hobije? Kako ćete opisati svoj jedan dan?

Možda ovako?

Ja se zovem Carla. Ja dolazim iz Italije i živim u Modeni. Sada sam u Bosni i učim bosanski govor i gledam gradove (Zenica, Sarajevo, Travnik, Jajce, Mostar). Ja sam neudata, imam dva brata i pet nećaka i nećakinje. Alessandro ima šesnaest godina. On je visok dječak, ima plave oči. Je dobar u školi i mnogo drag. Bosna je zelena kao Italija.

Carla, A1

Kad se budem vratila kući otvorit ću vrata i ući ću. Kad budem ušla izut ću cipele i skinut ću jaknu. Kad budem skinula jaknu, odložit ću torbu. Kad budem odložila torbu oprat ću ruke. Kad budem oprala ruke, dozvat ću djecu i igrat ću se sa njima. Kad se budem igrala sa svojom djecom, pričat ću sa svojim suprugom i večerat ću sa svojom obitelji.

Heike, B2

Šta ima na TV programu?

20:00 – Upalim TV. Jaka kiša pada u Sarajevu.

20:05 – Još uvijek pada kiša. Behlul spava u dnevnom boravku. Služavke pripremaju doručak. Težak je život u turskim serijama.

20:07 – Još uvijek pada kiša u Sarajevu. U Istanbulu, Behlul pogleda kroz prozor. Izraz sumnje je na njegovom licu. Misli o Bihter.

20:12 – Nema više kiše u Sarajevu. Behlul je tužan, njegove misli su daleko.

20:13 – Reklame.

20:14 – Naučili smo da samo sa Vanishom može se pravo čistiti kuhinja.

20:15 – Sutra ću probati novu čokoladu marka „slatki grijeh“. Rekli su da ova čokolada je najbolja čokolada na svijetu.

20:17 – Zvoni Behlulov telefon. Osmijeh se nacrtava na njegovom licu. „I ja tebe volim, ljubavi!“

20:18 – Opet kiša u Sarajevu. Melodramatična muzika na televiziji. Behlul je sretan, ali koliko dugo?

Dorothee, B2

Ja sam Victor, ja sam iz Mcduida, iz Španije.
Ja imam jedno brće, on ze zove Ivic.
Ja sam seolog, po zanimanju.
Ja imam dvadeset sedam godina.
Ja zeli m ići u supermarket, za to tamo
ti možeš kupovati voće, mlijeko ... voće.

Victor, A1

Moj pas je velik kao slon, ali ne jede kao svinja. On je kao konj, ali nije tako jak kao slon. On je pametan kao majmun, ali nije lukav kao lisica. Spava kao beba, ali brz je kao gepard. Ne puši kao kamin a nikad nije prljav.

Jami, B2

predavanje

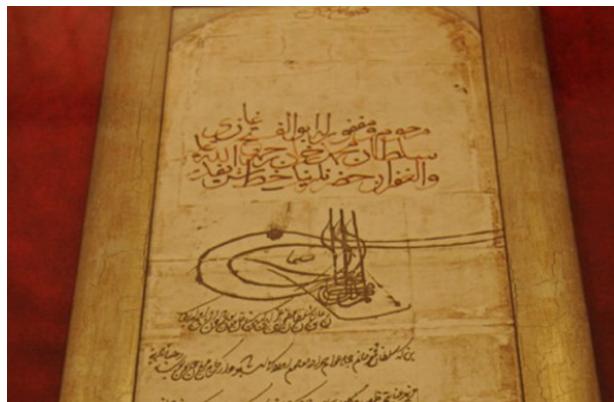
From Bosnia with love: lessons on tolerance

Pročitajte bilješke sa predavanja koje je za vrijeme ljetne škole održala Đermana Šeta.

- Bright points in BiH relatively dark history
- Heritage and experience to build on:
  - Ottomans and others
  - Sarajevo Hagaddah

Ahdnama

15th century – Ottoman empire

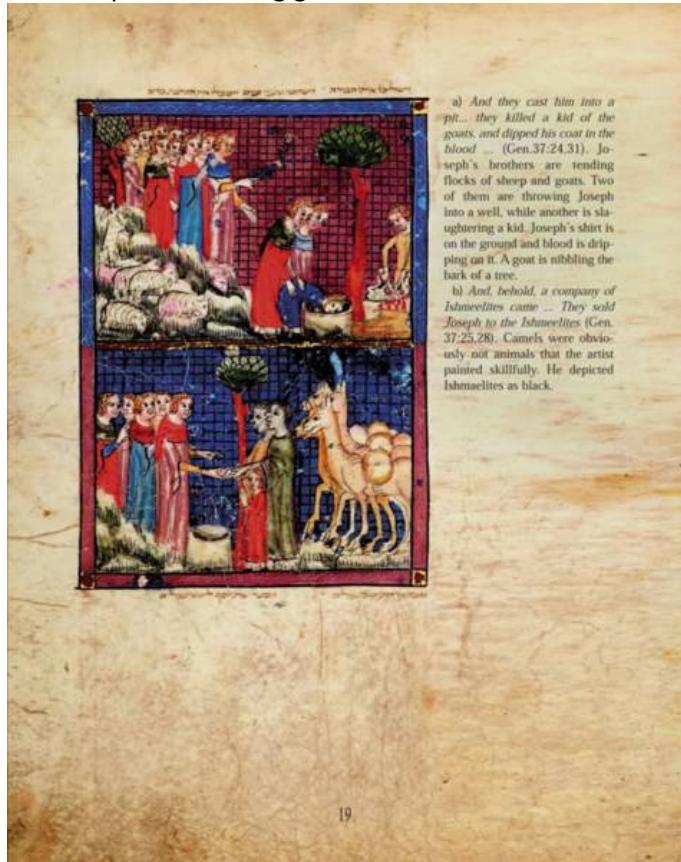

500 years before the Declaration on human rights – guarantees the rights to non Muslims i.e. Franciscans: "I, the Sultan Mehmet-Khan inform all the world that the ones who posses this Imperial Edict, the Bosnian Franciscans, have got into my good graces, so I command: Let nobody bother or disturb those who are mentioned, not their churches. Let them dwell in peace in my Empire. And let those who have become refugees be safe. Let them return and let them settle down their monasteries without fear in all the countries of my Empire. Neither my Royal Highness, nor my vezires or employees, nor my servants, nor any of the citizens of my Empire shall insult or disturb them. Let nobody attack insult or endanger neither their life or their property or the property of their church. Even if they bring somebody from abroad into my country, they are allowed to do so. As, thus, I have graciously issued this Imperial Edict, hereby take my great oath. In the name of the Creator of the Earth and Heaven, the one who feeds all creatures, and in the name of the seven Musafs and our great Messenger, and in the name of the sword I put, nobody shall do contrary to what has been written, as long as they are obedient and faithful to my Command."

“Sarajevo Haggadah”

middle of the 14th century - golden age of Spain

- Illuminated manuscript – a wedding gift

- A note:
  - expulsion of Jews from Spain in 1492
  - 1609 – the book does not speak against the Church, which saved it from being burned by the Spanish Inquisition (globe on the first page).
  - In 1894 – came to Bosnia and Herzegovina – as part of a dowry or as a bribe, or simply as the property of those seeking sanctuary in Sarajevo – where Jews have been fleeing to since 1565.

Josef Cohen offered to sell it for 150 crowns (the equivalent of around \$10,000) to the National Museum in Sarajevo (*Zemaljski muzej*), which was established in 1888.

The Haggadah was never publicly displayed. It was not seen, yet everyone knew about it.

One of the first objects that the German forces demanded after entering Sarajevo in 1941 was the Sarajevo Haggadah. Thanks to Jozo Petrović, the director, and Derviš Korkut, the curator of the National Museum, the Haggadah was not handed over. After the liberation in 1945, the Haggadah was back in the National Museum.

The 1992 – dr. Enver Imamović, the director of the Museum, who, together with several brave policemen and members of the territorial guard, rescued the Haggadah from the Museum, which was on the front line, and transferred it to the vault of the National Bank.

Film to watch: *The Love of Books: A Sarajevo story*

Since 2002 – a room with special security was opened so that the Haggadah could finally be on permanent public display.

Derviš Korkut's commitment to helping Jews continued.

Mira Papo was raised in the Sephardic Jewish community in Sarajevo. Her parents were murdered at the end of 1941. When brought by a common friend Dervish took her home where she met his wife Servet.

Dervis and Servet had a plan – they would dress **Mira** in traditional Muslim clothes, give her the Muslim name **Amira**, and tell anyone who inquired that she had been hired to take **care of the baby**. She was not to speak to anyone outside the family because other Albanian speakers resided in the area in which they lived. Over the next five months, Mira remained in the household with Servet.

A German officer lived on the second floor of the house, but he had no reason to question the young Muslim servant.

Mira left Derviš and Servet in August 1942 when her aunt was able to smuggle forged papers and a rail ticket to her. With the false papers, Mira moved to the Dalmatian coast and passed as a non-Jew for the remainder of the war. They all survived the war.

In a twist of fate, as an elderly woman in Israel, Mira Papo secured the safety of Servet herself and later her daughter during the Bosnian war in the 1990s.

Novel to read: People of the Book, by Geraldine Brooks (2008)

- Points to build on!
- Points to draw inspiration from!
- Examples of how people of different backgrounds simply lived their lives.
- It is not complicated as they tell us.
- Just consider others equal to us!

Bosnia is not a happy country today, but what makes it precious is its heritage of organic coexistence.

Đermana Šeta, MA in religious studies

dome slatki dome

U Bosni i Hercegovini ljudi žive u kućama i stanovima. Oni mogu biti mali ili veliki, uredni ili neuredni, staromodni ili moderni. Kako izgleda vaša kuća? A kako zamišljate kuću iz snova?

Shirley

Moja kuća iz snova se nalazi na jezeru sa malom dokom gdje mogu sjedeti u jutro i piti kafu. Unutar kuće je imala blagovaonica i dnevna soba zajedno. Odvojena ik bih^{bij} bila soba samo za kamerna muziku. Ja bih imala klavir i dosta mjesta. Trebam kancelariju, dvije sobe za spavanje, i malu, ali modernu, kuhinju.

Shirley, B1

Ja nemam kuću iz snova, ali znam da moja kuća nije velika, ona je skromna. Ima 2-3 sobe i veliku kuhinju. Moja kuća nije na selu, ali nije u centru grada. Ona ima vrt i super pogled na prirodu. Moja kuća nije daleko od centra, mogući u kino, na koncert ili na kafu s prijateljima. Centar kuće je velika kuhinja. Tamo kuhamo zajedno s porodicom ili prijateljima i razgovaramo puno. Moja kuća je šarena. Svaka soba ima drugu boju. Moja kuća nije vrlo moderna ali je ugodna.

Marta, B1

Moja kuća iz snova - to je ~~čisto~~^{vrijedno} kuća
gdje ja živim u Garagenu, ~~na~~ Baščaršiji.
Moja kuća je ~~je stvar~~^{je} na ~~u~~ ~~u~~ vrlo ~~u~~ ~~u~~ tijek
ulici, gdje automobili nijetko ~~ne~~^{ne} oblaže.
Moja kuća smana ~~je~~^{je} približno rušićnjak na
~~čelo~~ planeti, na boji komije jedva
gledati. Osim toga ne trebam ~~u~~ ^{izlaziti} za
ulicu kad ~~idem~~^{selim} ili u hancelariju -
~~u~~ ~~potražam~~^{potražam} rušićnjak i to ~~je~~^{je}

Lukas, B1

Moja omiljena kuća ustvari nije kuća nego stan. Želio bih da imam „loft“ u centru grada. Taj loft je sagrađen u staroj fabrici i ima dve spavaće sobe, veliku kuhinju, trpezariju i modernu dnevnu sobu. Loft takođe ima baštu sa velikim stablima na krovu. Na krovu možeš da vidiš ceo grad, imaš veoma lep pogled. Onda misliš da si kralj svijeta... kuku lele :p!

Michiel, B1

Moja kuća iz snova je plantaža. Kuća iz snova će imati dva sprata. Kuća će imati kamin na oba sprata. Kuća ima vrt, dvorište i baštu. Sagrađena je od cigle. Kuća ima pod od mramora. Ispred kuće, nalazi se fontana od mramora i puno hrastova sa španjolskom mahovom. Zemlja će imati puno magnolija. Kuća će imati drvo naranče i grejpfruta. Kuća ima trijem i ljlje. Pit ću limunadu i sweet tea na ljlji i gledati kišne oluje. Plantaža-kuća ima puno zemlje i vječnu vatru. Kuća je na Američkom jugu.

Matthew, ASU 200

mimo časova

Pročitajte o Victorovom iskustvu u sarajevskoj bolnici... na španskom

Polakamente

Nadie me dijo que en este Summer School habría una excursión al hospital central de Sarajevo, y la verdad, me pilló desprevenido.

En realidad me siento un afortunado porque no todo el mundo puede decir que ha estado allí, y no solo eso, además es que fue una actividad exclusiva para mí (y para la bonita santa que tuvo que soportarme).

A decir verdad, no es un lugar muy diferente a otros hospitales en España: viejecito, práctico y con gente muy amable, cotilla, que se toma la vida con tranquilidad y humor.

Un par de radiografías, y sí, tenía que seguir allí un ratito más, algo no sumamente malo, si además te cruzas con dos estudiantes en prácticas españoles, una griega y un médico iraní veterano... Parece un chiste:

bosnios, españoles, griegos e iraníes... la crème de la crème de Europa y parte del extranjero, al servicio de los ciudadanos... y aún faltaba un albanés...

Gracias a ellos, conseguí no tener que esperar horas y horas para que me pusieran la escayola y además no me cobraran....

Ahí estaba yo, sentado en la silla esperando sin saber que estaba ante mi primera clase de gramática, acusativos y posesivos, cuando ese hombre gigante y de ojitos buenos me decía

"Aysss, moj Viktore, moj Viktore..."

En ese momento todo era una locura en esa habitación. Todos allí: mi chica mirándome, el albanés intentando ligarse a la chica española, el iraní observando de lejos, y los demás médicos y pacientes, que después de ver que yo era español, empezaron a decir eufóricos: Víctor Valdés, Casillasss, Messiii... Raúl... sólo faltaba allí Walter, aunque, ahora que lo pienso también me pareció verle por allí!

La habitación era muy grande, diáfana y un montón de gente gritando, abuelitas en sillas de ruedas sin decir ni pío, que se lo tomaban todo **polakamente***, gente que entraba y salía y sólo unos cuantos doctores que no podían llevar el control de todo el mundo...yo la verdad no era muy consciente de todo eso, ya bastante tenía con lo mío...

Aviso a posibles guiris con destino Sarajevo Hospital: No os dejéis intimidar por lo viejo del hospital, ni porque tu salud dependa de hombres enormes que colocan tus huesitos (ni una mujer eh, quizás si es una mujer la que te va a colocar tu mano te lo tomas con tranquilidad...pero no, ni una). En el fondo pasas un rato agradable, te echas unas risas y por 40 euritos de nada, tienes unas radiografías preciosas que puedes colgar en tu casa para uso y disfrute de las visitas, y cuando las veas cada día acordarte de que lo que iba a ser un mal rato, fue una experiencia que no vas a olvidar y acordarte de lo majos que fueron, encantadores.

Una experiencia que aunque no puedo decir que esté orgulloso de la razón de estar allí, le quitó importancia a todo y pasé un par de horas buenísimas, riéndome y con lágrimas, no solo de dolor...

Feliz, me despido, un saludo a todos y gracias, en especial a quién ya sabe ella.

*polakamente is a word we used a lot in the Summer School; obviously a mixture of BCS and Spanish. I take pride in coming up with it!

Victor, A1

napiši mi priču...

Pročitajte sljedeće priče i bajke i napišite svoju. Možete koristiti neke važne brojeve, izreke ili čak slova! Ako ste prepoznali kako su Simone i Alper napisali svoju priču – za vas nema zadaće!

Moj život u brojevima

Rođena sam 1978. godine. Napunila sam tridesetčetiri godine dvanaestog jula ove godine. Bila sam jedinica dok nije rođen moj jedini brat – a tad sam već imala sedamnaest godina. On je sin druge majke – a s njom se povećala familija drastično. Ona ima jedanaest braće i sestara koji isto imaju puno djece – tako da odjednom sam imala bezbroj rođaka i rođakinja. Moj dečko je tri godine mlađi od mene, znači ima tridesetjednu godinu. Živjela sam dvije godine u Novom Sadu. Novi Sad se čini malim gradićem, iako se kaže da ima petsto hiljada stanovnika. Nakon mog dvosedmičnog boravka u Sarajevu vratiću se u Berlin koji ima tri i po miliona stanovnika.

Lena, C1

TTTttt

Jednom sam našla na našem
čuvanu tatinu fotografiju.
Na fotografiji je bila jedna
djevojčica koja je stajala
ispred torte sa svježinama i
izgledala je vrlo tužno. Mislim
da je ona bila tužna zato što
njena tetka nije došla na
njen rodendan. Tetka verovatno
nije mogla doći zato što bio je
tmuran ostan.

Simone, B1

Biti broj jedan je prestižno. Raditi nešta prvi put je zanimljivo. Ali meni se ne sviđa toliko biti u nečemu prvi. Radije jesam drugi ili treći, to znači ne najbolji ali dobar. Tako isto raditi nešto drugi-treći put ima svoje prednosti. Kad drugi put čitam knjigu ili gledam film, vidim već neke nijanse, koje nisam prvi put opazio. Kad dođem drugi put u neko mjesto, ja sam u njemu već kao svoj. Šta se još tiče brojeva dva ili tri, ja bih htio još živjeti dva-tri puta toliko što sam živio do sada. Imati dva-tri bliska prijatelja i dvoje, troje djece. Još bih htio napraviti dvadeset-trideset puta toliko koliko sam napravio do sada.

Sjarhej, C1

Najvažniji datum u mom životu je bio prvog aprila dvije hiljade devete godine. Tog dana sam saznala da sam bila prihvaćena na univerzitet u Berkeley-u. Znala sam da bi Berkeley promijenio moj život, i bila sam upravu.

Bez ovoga univerziteta i njegova programa slavistike, nikad ne bih mogla ni učiti bosanski jezik ni doći u Bosnu!
Vrlo sam sretna da sam imala ovu priliku!

Jami, B2

TTTttt

TTT - zadaca

Danima smo bili u potrazi za z
tatim starom fotografijam. Konačno je
smo našli na tamnog i tihogm
taranu tvrdoglave tetke, čije
torte i kružne su odlične.

Alper, B1

Bila jednom jedna kuća; ona je bila mala kao miš ali istovremeno puna kao brod. Unutar nje bio je čovjek ružan kao smrt ali dobar kao hleb. On je imao jednog psa koji je jeo kao lud ali je bio lud kao igla. Čovjek je čak imao ženu bijesnu kao ris koja je psovala kao Turčin. Bez obzira na to sve čovjek je bio sretan i zdrav kao riba jer mu je bilo srce slobodno kao ptica.

Lucia, C1

Rodila sam se 17-oga marta hiljadu devetsto četrdesetdevete godine. Učila sam na raznim univerzitetima devet godina. Radila sam tridesetjednu godinu. Imala sam jednog brata i jednu sestru. Brat je imao četvero djece – tri kćerke i jednog sina, dvije najmlađe su blizanke. Sestra je imala troje djece. To znači da imam dvojicu nećaka i pet nećakinja. Svi su se oženili odnosno udale i imaju svoju djecu. Do sada imam jednog pranećaka i devet pranećakinja. Jedanput godišnje se svi sretnemo, onda nas je 33 jer dolazi jedan polubrat s ženom.

Kod kuće imam dva para čizama za pješačenje i tri para cipela za ples. Ovdje u Sarajevu imam dvoje hlače i pet bluza. Stanujem u Radićevoj ulici broj 7. Kada idem na časove sjedim na tramvaj broj 3 ili 6. Za autobusnu stanicu imam jedinicu.

Vickie, C1

Bio jednom...

Bila jednom jedna princeza koja je bila najljepša djevojka na svijetu. Njena smeđa duga kosa je bila mekša od svile i svi koji su zurili u njene plave oči, utopili bi se u dubini. Sviđala se svima. Ali je ona bila vrlo tužna zato što je bila zatvorenica u visokom tornju koji nije imao ulaz. Plakala je svaki dan i njene suze su formirali rijeku koja je snabdijevala svijetu vodu. Zbog patnje princeze, svijet je bio srećan. Svi su znali da ako neko spasi princezu, život bi prestao postojati. Jednog dana, znatiželjni dječak je slijedio jelena koji je živio blizu rijeke gdje se nalazio toranj. Dječak je čuo princezin plać i bio je tužan kao princeza. Čuo je priče o princezi i znao je da nije morao raditi ništa, pa je sjeo pored tornja pod princezom. Sjedeći, on je plakao i njegove suze su tekle suzama princeze. Rijeka je sve više rasla i voda je brže tekla i poplavila je svijet. I onda, ni princeza ni dječak nisu mogli plakati. Kad je voda opala, oni su stvorili novi svijet u kom nikad niko neće trpiti za sve ostale.

Marcel, ASU 100

Bio jednom plavi zmaj koji se zove Vatrag. Imao je srebreni zubovi i crni oči. Bio je moćan. Ali bio je tužno također zato što bio je samo. Dnevno je hladno u rijeku gdje je plakao suze od vatre. Dakle na jesen, kad je bila noć, vratio je se u rijeku i video je ljepoticu. Bila je vila. Imala je dugu tamnu kosu i zelene oči. Kad je joj video, zaljubio je se.

Izvinite, kako se zoveš? – pitao je.
Zovem se sreća. Dolazim iz planine.
Iz planine? Zašto si ovdje?
Želim dati sreću.

Dakle, mahnula je njenu ruku i rekla se *Ćiribu ćiriba!* Dakle je punio sa osećajom po srećom. Zajedno, leteli su u zvijezde i bili srećni do kraja života.

Ashley, ASU 100

Sumrak Osam: Isus Krist vs. „The Miami Dolphins“

Nekada davno čarobnjak koji se zove Mikel Džordn je želio večarati patuljake ako bude jeao njihov bubregi ukrašt će njihov snaga. Pitao je skup od jednoroga da napadat će sve patuljake i praviti oni zatvoreni. Jednorogi napadali sve čedane čarobnjake sa ljutim sosom. Mikel Džordn je pravio burek sa patuljakom. Ovaj burek je bio odlično. Mikel Džordn vladao sve svetski.

Robert, ASU 100

Nekada davno, bilo jedno veliko kraljevstvo zmajeva. U jednom selu su svi zmajevi streljili zato što je živio zao vitez na planini iznad sela, Pekar zmaj. Damir je voli Ljiljanu, i ona ga je voljela. Ali je Ljiljanina porodica bila najbogatija u selu i njen otac nije želio da se ona vjenča s Damirom. Onda je jednog dana vitez ukrao omiljenog papagaja Ljiljaninom ocu. On je bio pretužan. „Šta će raditi? Ne mogu više nikad biti srećan!“ vikao je. Damir je mislio da će ga Ljiljanin otac voljeti ako on bude spasio papagaja. Dakle, otišao je na planinu, ni sa čime osim svoje hrabrosti. Niko ga nije video tri dana. Ljiljana je mislila da je on umrao kad, uvečer trećeg dana, se vratio iz planine. U jednoj kandži je imao papagaja, i u ustima glavu zlog viteza. Cijelo selo je slavilo. „Moraš se vjenčati sa mojom kćerkom!“ Rekao im je Ljiljanin otac. Oni su živjeli zajedno dugo i imali su veliku zdravu porodicu. Još uvijek kad se putuje kroz to selo, može se čuti priča o „Divnom Damiru“.

Wesley, ASU 100

Ljeti smo čitali i pričali o bh. kulturi, o gramatičkim pravilima; pravili pitu i tufahije, prevodili i posjećivali muzeje. Dolazi zima, pripremite se na:

Čitam i pričam

Zimska škola bosanskog, hrvatskoga, srpskog jezika u Sarajevu

21.1. – 1.2. 2013.

Dvije sedmice intenzivnog kursa bhs jezika iskoristite da poboljšate svoje komunikacijske vještine na bhs jeziku! Za vikend – idemo u planine – učimo i skijamo!

Više informacija: www.lingvisti.ba

We've spent the summer reading and talking about BiH culture, grammar rules; making pita and tufahije, translating and visiting museums. The winter is coming, brace yourself:

Čitam i pričam

The Winter School of Bosnian, Croatian, Serbian language in Sarajevo

21.1. – 1.2. 2013.

Use the two weeks of intensive BCS course to improve your communicational skills in BCS! And for the weekend – we're going to the mountains – studying and skiing!

More information: www.lingvisti.ba

Udruženje za jezik i kulturu Lingvisti

+387 (0)33 645 343

jezicki.centar@lingvisti.ba

www.lingvisti.ba

naša književnost na vašim jezicima

[Na radionici iz književnosti prevodili smo poeziju. Šta će se desiti ako prevedene pjesme vratite na bhs?]

Željko Ivanković

EHRUNG DER SPRACHE

Wir haben uns bemüht
schön, elegant und klug und mutig zu
sprechen
Aber wenn wir uns ärgern oder fluchen
würden
würden wir unsere Sprache sprechen.
Jeder auf seiner: auf Russisch,
auf Spanisch, auf Kroatisch.
Wenn uns jemand von außen beobachten
würde,
er würde denken, unsere Sprache taugt zu
nichts anderem als zum Ärger und Fluchen.
Aber dann haben wir uns still und schüchtern
gefragt:
kann man auf der Sprache Manns, Elliots
fluchen,
sowie auf der Sprache Tolstojs
der Sprache Marquez' oder Krležas.
Sie haben uns nicht geantwortet, oder hatten
niemandem etwas zu entgegnen.
Sie waren lieber solidarisch mit uns,
und haben gelernt auf Spanisch, Russisch
oder Kroatisch zu fluchen.
(Gott, wie wunderbar das klang!)

Und sie fanden es lustig. Uns auch.
Aber dann haben wir uns wieder bemüht,
genau, klug und schön zu sprechen.
Die Sprache Nietzsches oder Blakes.
Aber erst jetzt, nach so vielen Jahren,
weiß ich dass der Fluch das Glück der Sprache
ist.
Er ist Schmerz, Trauer, Schrei und
Verzweiflung.
Er ist Liebe und Hass. Leidenschaft!
Er ist der nicht-erwachsene Teil der Sprache,
der Überschuss, den die anderen nicht haben,

oder doch haben, aber ihr Überschuss klingt
irgendwie
anders. Vielleicht wie
Sophokles, Tacit, Shakespeare oder Goethe.

prevela: Hannah, C1

Vlado Dijak

SELMA

Selma sta partendo per l'università
Sta per partire – Ti porto io la valigia, ti prego
E' pesante la valigia, ma le assomiglia
Perciò io amo anche questa valigia

Stai salendo sul treno, e vorrei dirti
Qualcosa di grande, qualcosa che lascia il
segno
Ma so dirti solamente: ciao, Selma
Ti prego, non sporgerti dal finestrino

O Selma, Selma
Ciao Selma
Parti, Selma
Ti prego, non sporgerti dal finestrino

prevela: Lucia, C1

Goran Simić

LIEBESGESCHICHTE

Die Geschichte über Boška und Amira, welche sich ~~flüchtend aus Sarajevo~~ versuchten die Brücke zu überqueren (glaubend) im Glauben, dass eine Zukunft auf der anderen Seite besteht, auf der ~~seit~~ bereits eine blutige Vergangenheit stattfand, war das Medienereignis des Frühlings.

Auf der Hälfte der Brücke bereits waren sie tot und ~~der~~ jener welcher den Abzug drückte trug eine Uniform und wurde nie als Mörder ^{bezeichnet} proklamiert. Alle Zeitungen der Welt schrieben über sie. Italienische Tagesblätter ~~bez~~ verkündeten Geschichten über das bosnische „Romeo und Julia.“

Französische Journalisten schrieben von einer romantischen Liebe, die über politische Grenzen hinaus wächst. Amerikaner sahen in ihnen Symbole zweier Nationen auf einer geteilten Brücke.

Die Russen schwiegen. ^{haber} Fotografien der toten Lieben ~~den~~ gingen hinaus in ~~die~~ den friedlichen Frühling. Nur mein Freund Pršić, ^{ein} Bosnier, ^{ein} Soldat beim Sichern der Brücke, musste jeden Tag mitansehen wie Maden, Fliegen

und Raben ^{die} ~~ihre~~ aufgeblähten Körper Boškos und Amiras zersetzen. Ich höre ihn wie er flucht während er die Gasmaske aufsetzt, wenn der ~~der~~ Wind weht, von der anderen Seite der Brücke, der den Gestank der Verwelzung mit sich bringt. Darüber hat keine einzige Zeitung berichtet.

prevela: Erika, C1

Duško Radović
HALF LIFE

While some drink deep
I sip

While some chew
I nibble

While some tear asunder
I gnaw

While some plunge in
I hesitate

While some sing
I hum away

While some sleep sound
I doze

While some get down to work
I trifle

And so I tiptoe on the edge
of life

prevela: Vickie, C1

Adisa Bašić
Veteran

Höflicher Ex-Marin (Matrose)

Der beste Freund: der vietnamesische Dichter.
Sie haben gemeinsam überwintert an der
kambodschanischen Grenze - unwirkliche
Dämmerung.
Jedes Jahr, wenigstens einer von ihnen nach
Vietnam.
Er kennt auch die Sprache.
Liebt das dortige Essen. Kennt die literarische
Szene.
Ein höflicher amerikanischer Intellektueller.
Er fährt Jeep. Er hört Pavarotti. Er liest Sylvia
Plath.
Durch mich schaut er wie durch Glas.

Bosnia?
Kennt er. Er erinnert sich.
Interessant. Schönes Land, sicher.
Er war niemals dort. Niemals im Heer. Er
kennt keinen bosnischen Dichter. Er
überwintert dort nicht. Er hat kein Haus.
Er hat nicht gekämpft. Er hat dort niemanden
getötet.
Aber er würde gerne kommen. Und er wird
einmal kommen, sicher.
Mit Freunden sprechen.
Aufregendes Land. Obgleich die Sonne selten
herauskommt.

Veteran. Intellektueller.
Höflicher ehemaliger Marin.
Jeep. Pavarotti. Sylvia Plath.
Vietnam. Kambodscha, Bosnien.
Sonne und Krieg.
Amerikanischer Intellektueller.
Veteran –
armer, verlassener
son
of
a bitch.

prevela: Heike, B2

Bisera Alikadić
RUKA, APRIL, MAJ 1992

La mano non voleva
Scrivere
Si comportava come
Un cane ferito
Si piegava
Aderiva al corpo
La mano, una zampa benintenzionata
Come se non capisse
O come se non volesse lasciare tracce
Di ciò che mente, occhio e orecchio
Cominciavano a capire
Una mano grandiosa
Una zampa di potenza e impotenza
Che seppure nella cecità
Ha una sua vista

prevela: Lucia, C1

Pedja Kojović
CURRICULUM VITAE

Wir treffen uns, sagen wir, um acht.
Und dann beginne ich – *Ich habe in Sarajevo gelebt.*

Um 8.15 beende ich die Rechtsfakultät.
Um 9 beginnt der Krieg.
Kurz vor 10 sage ich

- hier bin ich seit fünf Jahren

- wirklich, dein Englisch ist hervorragend, sagt sie
(hier bin ich schon seit zehn Jahren –
Anmerkung des Autors)

- in zwei Stunden habe ich die ganze Welt bereist, war überall und hier bin ich mit meiner Armee vor Deinen Toren – sage ich.

Sie lacht,
sie denkt, ich scherze.

prevela: Hannah, C1

KUHANJE, kuhari i kuharice

O bh. kuhinji se ima mnogo toga reći. Volimo čevape i pite, jedemo slatke kolače i uvijek pijemo kafu. Zato ćemo sada posvetiti malo pažnje i drugim jelima. Slobodno iskoristite recepte. Prijatno!

Moj frižider!

U mom frižideru ne treba da ima puno stvari jer ja ne kuham jako često. Ipak tamo mora biti povrća, malo voća, nekog sira, malo jogurta. Obavezno da ima maslinu jer to ja volim i kada ne znam šta da jedem ili šta da stavim u pastu, barem imam masline.

Lucia, C1

Obično pravim salatu od svega što ima u kući. Ali od prilike jedan put mjesечно, posebno kada imamo neku posjetu iz Bjelorusije, pravim naše narodno jelo, koje je veoma jednostavno i zove se draniki. Trebamo deset krompira, kašiku brašna, jedno jaje, so, kajmak i ulje za prženje. Krompiri se ogule i istaru na najfinije rende da bi bilo kao pire. Dodamo jaje i kašiku brašna, so, pa promiješamo i pržimo na ulju na tavi kao uštipke. Jede se toplo sa kajmakom.

Sjarhej, C1

Recept za pizzu Margheritu za četiri osobe.

Sastojci:

brašno, 0,5 kg
jedan pivski kvasac
mlaka voda
sol
malo maslinovog ulja
mocarella
paradajz u konzervi
origano, masline, kapar

Priprema:

- umijesiti i pustiti da se odmori dva sata
- položiti u masnu tepsiju
- začiniti i dodati maslinovo ulje
- staviti sir, masline i kapar
- staviti u pećnicu oko 30 minuta

Prijatno!

Carla, A1

Dadine špagete za četiri osobe

Sastojci:

500 g špageta
500 g mljevenog mesa
100 g kukuruza
3 paradajza
jedna glavica luka
aleva paprika
so i biber
paradajz pire

Priprema:

Luk se isjecka na male komade onda se pripremi tava sa malo ulja na najjačoj temperaturi. Meso i luk se malo proprže pa se još ubaci kukuruz. Paradajz se isjecka na male komade i stavi sa malo vode u tavu.

Onda stavite začine (alevu papriku, so i biber) po vašem ukusu.

U isto vrijeme ste skuhali 500g špageta. Za 30 minuta su gotove najbolje špagete na svijetu. Po ukusu stavite parmezan.

Dobar tek!

Dado, C1

Po čemu se razlikuju američka i bosanska pica i roštilj?

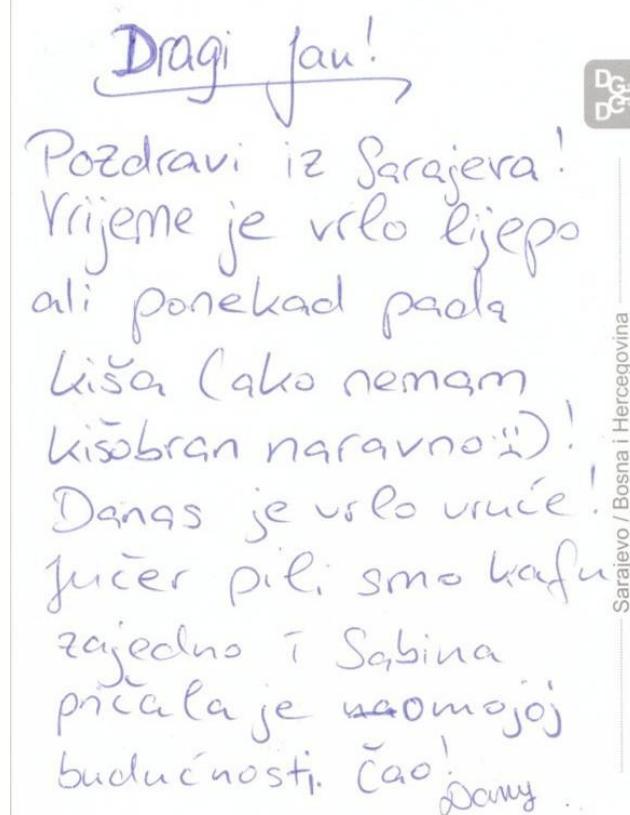
U Americi, pizza ima više umaka nego u Bosni i Hercegovini. U Americi postoji više različitih vrsta roštilja nego u Bosni i Hercegovini. U Americi, postoji mnogo različitih roštilj-stilova: Tennessee dry, Carolina sweet, i Florida mustard. U Bosni i Hercegovini, porcije hrane su manje nego u Americi.

Matthew, ASU 200

piši kući!

*Ako još uvijek nikad od vas nismo dobili
razglednicu, znate šta vam je činiti!*

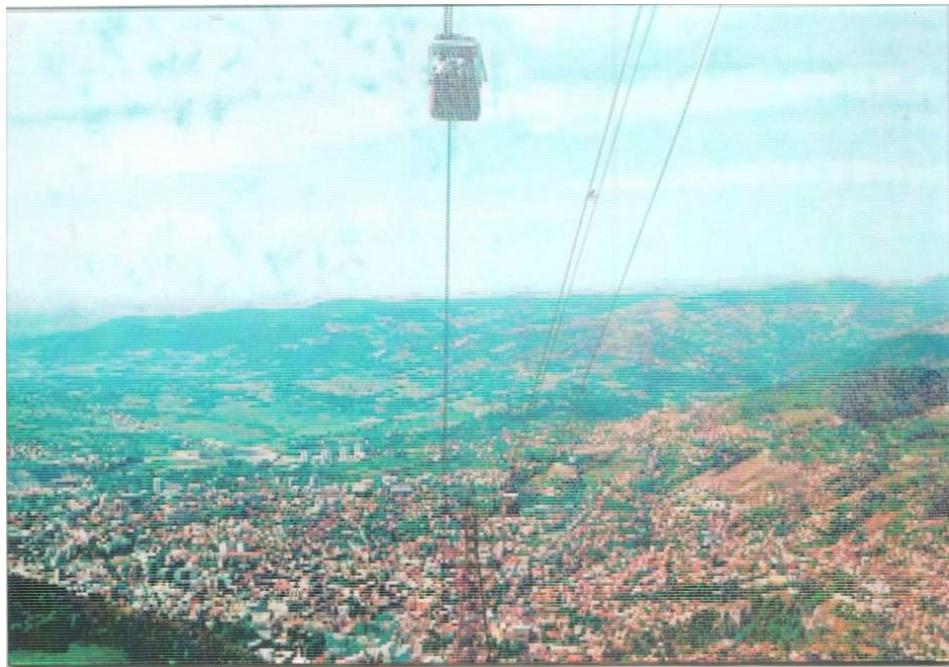
SARAJEVO

Draga!

Ja samo pišem ~~oku~~ razglednice
zato što učiteljica je naredila.
Obično jo nikada ne pišem
razglednice. Ali Sarajevo
je vrlo lijepo i škola nije
tako dosadna.

Marin

INDIVIDUALNE UTOPIJE NEKAD I SAD IU INDIVIDUAL UTOPIA NOW AND THEN
DISKONTINUITET GENERACIJSKOG DIALOGA ILI ŠTA NAM JE ZAJEDNIČKO? DISCONTINUITY OF GENERATION DIALOGUE OR WHAT DO WE HAVE IN COMMON?

CENTAR ZA SAVREMENU UMJETNOST SARAJEVO X SARAJEVO CENTER FOR CONTEMPORARY ART

Zdravo Nemanja,
Ti si me nedavno pitao, šta rade stranci za
Bosnu. Ti si rekao da mi dajemo novac samo
Kao da Trebevića žičara nikada nije stala
As if the Trebević Cable Car had never stopped
korumpiranim političarima,
i da obični ljudi ne primaju nito. Ovdje vidiš
projekt, koji koristi svim građanima u Sarajevu
Zdravo, Lukas

Projekt podržao / project supported by:

scp
swiss cultural programme
in the western balkans
www.scp-be.net

Open Society Fund Bosnia & Herzegovina

Fond
Osvrtne društva
Bosna i Hercegovina

European Cultural Foundation

ERSTE Stiftung

Stara bosanskohercegovačka žičara je izgradila Turčija u 19. stoljeću.
Nove žičare su uvedene u funkciju 2011. godine.

pozнате лиčnosti i događaji

*Da li ste čuli za ove ličnosti ili događaje? Ako niste, znate li onu narodnu:
ko nema u vugla ima u gugla!*

slika: Jami

Albert Hofmann...

je rođen 1906. godine u Badenu. Bio je i još je jedan od najpoznatijih stvaralaca. Poznat je i kao otac LSD-a. Dan na koji je otkrio LSD mi zovemo dan bicikla. To je zato što je testirao na sebi i vratio se kući biciklom. Na putu je počeo osjećati učinke droge kao što je bio vidio šarene boje.

LSD i ne može biti tako opasan kao što se kaže, zato što kada je umro imao je 100 i dvije godine.

Cornelia, B1

Riječ je o legendarnom Casanovi balkanskih zemalja, koji je poznat u cijelom svijetu. Muškarac koji je u pitanju je najbolji primjer pravog balkanskog macho muškarca zato što on potvrđuje sve rodne stereotipe.

Ovaj čovjek bio je ne samo snažan i utjecajan vođa, već i veoma uspješan ljubavnik. Dokumentirano je da je ovaj čovjek imao djece sa barem šesnaest žena iz različitih zemalja. Ne zna se koliko je drugih veza, koje nisu doveli do djece, on imao.

Dakle, moglo bi se reći da je ovaj muškarac dao svoj doprinos razumijevanju naroda ne samo u političkoj sferi već i u privatnom životu.

Simone, B1

O Evliji Čelebiji

Evlija Čelebija je poznat putopisac, diplomat; vojnik, koji je živeo u 17. vijeku. O svojim opažanjima i doživljajima je pisao jedan putopis u deset knjiga, u kojim se upisao cijelo Osmanskog Carstva pa i mnoge djelove Europe. On je opisao ne samo gradove i spomenike nego jezike, jela, način odjevanja.

On je još uvek jedan od najvažnijih autora, kada je riječ o povijesti mnogih gradova u Turskoj, Arabiji, Perziji, Africi i na Balkanu.

Alper, B1

Poznati događaj iz Belgije je „Bitka zlatnih mamuza“. To je bilo hiljadu trista druge godine u gradu Kortejk kad Flamanci su porazili Francuze. Vitezovi koji su umrli svi su imali zlatne mamuze i zato bitka se zove „Bitka zlatnih mamuza“. Danas, dan bitke (11. juli) je dan državnosti Flandrije.

Michiel, B1

Ko je on?

Poznat pisac iz SAD-a koji je rođen 1922. godine u trećoj generaciji njemačko-američke porodice. Umro je prije pet godina, 2007. U Drugom svjetskom ratu on se učlanio u američku armiju kao dobrovoljac, učestvovao je u ratu i borio se protiv fašističke armije i preživio je bombardovanje u Drezdenu u klaonici; oslobođen je od Crvene armije i dobio je lila srce.

On je poznat po svom crnom humoru i pisao je naučnu fantastiku. Prijatelj je Daglasa Adamsa. Njegovi najslavniji romani su Klanica pet, Kolevka za macu, Doručak za šampione i Snajperist. Bio je slikar također i prvi SAAb prodavač i distributer u SAD-u; u Kejp Kodu (najvažnija informacija!).

Njegova majka ubila se tokom rata. Bio je i sportski novinar, ali završio je svoju karijeru kad nije mogao pisati ništa o konjskim trkama. Bio je dobrovoljac vatrogasac isto i lanac pušač.

On je bio protiv vietnamskog i iračkog rata i zvao je predsjednika Buša „majmunom“ a vojnici američke armije su bili „igračke za bogatu djecu za Božić“. Pisao je da „ima samo jedna razlika između Buša i Hitlera i ona je što građani su glasovali za Hitlera.“

Peter, B1

Pokret za pravo glasa za žene u Americi

U Americi su žene dobile pravo glasa 1920. godine. Senatori su donijeli zakon četvrtog juna 1919. godine, a države su ratificirale devetnaestu izmjenu 1919. godine. Prije toga Wyoming je bio prva država koja je dobila pravo glasa za žene u državnim izborima 1869. godine.

Arthur, ASU 200

Cocco Angiolieri

S'I Fosse Foco – Da sam ja vatra

Da sam ja vatra, zapalio bih svijet.
Da sam ja vjetar, poslao bih oluju na njega.
Da sam ja voda, potopio bih ga.
Da sam ja Bog, bacio bih ga u dubine.

Da sam ja Papa onda bih se radovao,
jer bih dao probleme svima kršćanima.
Da sam ja car, znaš šta bih radio?
Odsjekao bih glavu svim ljudima.

Da sam ja smrt, išao bih kod mog oca.
Da sam ja život, pobjegao bih iz njega,
i također bih to učinio sa mojom majkom.

Ako bih ja bio Čekko, koji jesam i bio sam
zadržao bih mlade i lijepе žene
a stare i ružne bih ostavio drugima.

sa talijanskog prevela: **Lucia, C1**

umjetnost

Zamislite da ste dobili Oskara. Šta ćete reći? Kome ćete se zahvaliti?

Wow, Oskar... Šta mogu reći? Kakvo iznenađenje. Hvala! Hvala svima. Nevjerovatno. Zašto bi mi dali Oskara? Nisam napravio film. A ne želim biti nezahvalan. Posvećujem ovu nagradu svima koji nisu mogli biti ovdje večeras. A ne znam ko je ovdje i ko nije. Ne vidim nikoga! Previše svjetla! Ne vidim ništa! Hvala svima. Ova nagrada je za vas. Hej, dajte mi čašu vode, molim vas. Vruće mi je ovdje ispod svjetla. Žedan i slijep sam. A hvala vam, ozbiljno. Čao!

Kevin, B2

Dobila sam danas Oscara napisljeku. Krajnje je vrijeme. Neću zahvaliti vama jer sam ga zasluzila. Nisam začuđena ni ganuta niti moram plakati ni treptati od radosti. To nije bilo mi iznenađenje iz čistog razloga da moj film je čisto najbolji. Zbog toga neću posvetiti Oscara nikom drugom nego sebi. Ja sam uvjerenja da ništa i niko nije bio bolji nego ja u 20 posljednjih godina. Ovaj film ima sve što odličan film treba. On je zahtjevan, umjetnički, prekrasan i ima odličnu muziku, ugledne glumce i inteligentnu priču i najboljeg režisera svijeta. Hvala...

Heike, B2

Slika koju opisujem je jedna iz ciklusa „Srebrenica“ Safeta Zeca. Na slici je jedna žena sa maramom preko glave koja krije lice iza svojih ruku. Pošto sakrivanje lica može imati više razloga, sliku se mora vidjeti u kontekstu Srebrenice. Ta žena izgleda veoma tužna i možda plače zbog svog sina kojeg je izgubila. Vidi se po rukama da je žena stara jer ima duboke bore. Kompozicija boja je tužna. Uglavnom su vrste različitih smeđih boja.

Erika, C1

Jedna slika od Mersada Berbera je izazvala posebnu reakciju. Slika pokazuje dvije mlade djevojke koje se pojavljuju na vratima. Raskošno su obučene i sa obje strane vrata stoji izrezan kameni stub. Ne znam o čemu se radi na ovoj slici, ali ona me podsjeća na moje dvije nećakinje blizanke kad su bile još vrlo mlade. Jednog dana su se pojavile na vratima, držeći se za ruku, i skupa su rekle: Mi smo usamljene, nemamo s kim da se igramo. Pa kako to, rekla je njihova majka, vas ste dvije, kako možete biti usamljene?

Pa, to je sam, kaže jedna. Pa to je kada, kaže druga, usamljene smo!

Filozofski je to bilo vrlo zanimljivo, i često sam razmišljala o tom slučaju. Rezultat tog dana, naravno, je bio da sam ja otišla da se igram s njima!

Vicky - Vikica, C1

savremeno doba

Kako zamišljate našu Desetu ljetnu školu? Više zabave? Garant želite više gramatike?

Život na Marsu. Mali izviđač.

NASA je poslala malog izviđača na Mars prije mnogo godina za traganje inteligentnog života. Kotrljao i kotrljao se, skupljao je kamenje ali bezuspješno. NASA ga je zaboravila.

Napušten od svih i sasvim sam počeo je razmišljati. Onda ga je palo na pamet da Mars je planet muškosti. Možda to je bio razlog za uzaludno traganje za intelligentnim životom.

Onda je stopirao kroz galaksiju do Pluta. Ovaj je najsironašniji od svih planeta jer nije više planet. Površina je izgledala pusta i prazna.

Ali u unutrašnjosti Pluta Mali izviđač je našao to u što više nije vjerovao. Tamo su postojala bića. Životinje, zapravo narod životinja nalik na morske konjiće. Oni su izbjegli s Neptuna prije mnogo vijekova kad je kćerka Tritona imenom Grozna Sirena uspostavila tiranski režim i počela proganjati morske konjiće. Našli su azil na Plutonu. Sviđalo se ovo izviđaču, pustio je peraje i ostao.

Cornelia, B1

Moj izum se zove „Silentor“. Ako vaš komšija voli da peva loše pjesme pod tušem ili ako vaša devojka cvili mnogo, možeš da koristiš ovu malu mašinu da oni šute. Samo morate da pritisnete crveno dugme i mir se vrati. Ova mašina vama garantira potpunu sreću zauvijek. „Silentor“: za život bez stresa.

Michiel, B1

Moj izum je snova
Da li volite putovati i upoznati ljudi cijelog ^{va} svijeta? Želite li pronaći i zabitma nijesta i se izmiješati se izauzeti sa stanovništvom ali povukti samo znate govoriti engleski? Potrebna vam je PILULT JEZIK. Samo popite na jednu pilulu s vodom i pet minuta kasnije ćete govoriti na zeljenom jeziku. Ima pilula za bolje nego što jezik napravljen za arapski i bosanski. Može se kupiti te u apoteci.

Aita, B1

pitam se, pitam, nekoliko puta

[Zašto ljudi zaboravljaju zadaće?]

Ljudi zaboravljaju puno stvari – ključ, mobitel, sastanak itd. Ali zašto oni zaborave domaću zadaću? Ne znam tačno. Domaća zadaća je lijepa vježba za poboljšanje njihovog znanja ali za to vam treba vrijeme. Ljudi ne vole raditi stvari koje oni trebaju raditi. To je narav ljudi. Druga stvar je da ljudi trebaju odlučiti i izabratи šta oni rade, kada nemaju vrijeme za sve. Zbog toga, da ljudi su lijeni, oni izabiraju druge stvari, kao zabavni program, kao susret s prijateljima ili dobar film u kinu. Ponekad oni zaborave zadaću svjesno ali tu i tamo nesvesno. Ako oni ne zapisu šta im treba raditi, oni jednostavno zaborave. Skoro svi imaju grižnju savjesti zbog toga. Problem je u tome što to ne može promijeniti narav ljudi.

Marta, B1

Nostalgija – riječ dolazi iz starogrčkog (nostos – povratak, prošlost; i algos - bol). Nostalgija je čežnja ili tuga za nečim što više ne postoji. To može biti čežnja za zavičajem kad je neko daleko od kuće, ili obrnuto, čežnja za nekim drugim mjestom, npr. gdje je neko bio davno na odmoru i bilo mu je lijepo. Nostalgija idealizira prošlost, zaboravi se sve što nije bilo dobro i sjeća se samo dobrih stvari. Nostalgija može biti vezana sa ljudima, prijateljstvom ili djetinjstvom. Naočare roze boje.

Hannah, C1

Kako mogu zaboraviti zadaću? Objašnjenje

Bila jednom jedna djevojka koja će putovati u svoju omiljenu zemlju. Pripremala se sedmicama i bila je sretna kad je došao dan za putovanje. Putovala je cijeli dan autom, brodom, autobusom, vlakom i kad je stigla na aerodrom vidjela je mnoge ljude sa svojim pasošima. Odmah boja je nestala iz njenog lica – zaboravila je pasoš kući! Plakala je satima ali nitko joj nije mogao pomoći. Kupila je novu kartu i evo je u Sarajevu, ali možda sad razumijete kako nekad može zaboraviti svoju zadaću.

Linda, B1

Kad vas neko pita, šta kažete koji jezik učite?

Šta je bhs?

Ja učim bosanski, hrvatski i srpski jezik. Kada ljudi pitaju koji jezik ja učim, kažem da učim bosanski, hrvatski i srpski jezik. Kada se ljudi pitaju koliko slični su jedni drugima, ja im kažem da su oni međusobno shvatljivi, te da se nekada zvao srpsko-hrvatski jezik u Jugoslaviji. Za prikaz razlike, dajem naprimjer riječ na engleskom "week," na bosanskom, hrvatskom i srpskom jeziku su: sedmica, tjedan i nedelja. Također, objasnim što je ijekavski i ekavski. Također, kažem ljudima da u Hrvatskoj ima kajkavski koji se govori oko Zagreba. Bosna i Hercegovina ima tri službena jezika: bosanski, hrvatski i srpski jezik. Službeni jezik u Hrvatskoj je hrvatski jezik, a službeni jezik u Srbiji je srpski jezik. Ja učim bosanski, hrvatski i srpski jezik zato što moje istraživanje je u cijeloj Bosni i Hercegovini: u Federaciji Bosni i Hercegovini i Republici Srpskoj. Također objasnim političke osjetljivosti jezika, kako govorite ili koje koristite riječi govoriti drugima vašu nacionalnost, a time i vjersku tradiciju. Čitao sam jednu knjigu o pitanju jezika u bivšoj Jugoslaviji. Ova knjiga je namijenjena uglavnom za studente koji studiraju jezike. Knjiga se zove *Language and Identity in the Balkans: Serbo-Croatian and its Disintegration* (2008. godina, Robert D. Greenburg).

Matthew, ASU 200

Kako zovem BCS i zašto?

Kad me neko pita kako zovem BCS, obično kažem da učim bosanski jezik. To kažem zato što obično koristim hrvatsku/bosansku gramatiku i više volim ijekavski bosanski leksikon. Ipak vjerujem da su bosanski, crnogorski, hrvatski i srpski isti jezik, a da su BCS ili srpskohrvatski najpovoljnije ime za jezik. Ako bi oni postali razni jezici u budućnosti, to bi bilo drugo pitanje.

Arthur, ASU 200

Kad netko pita koji jezik učim, odgovorim da učim srpsko-hrvatski. Razumijem da ovo nije politički korektno međutim zbog ovog imena mogu objasniti da bio je jednom jedan jezik. Znam da Hrvatska, Srbija i Bosna su tri drukčija jezika. Također ljudi koji ih pričaju su jedinstveni. Međutim, istražujem vrijeme u povijesti kad nije bilo razlike. Prije prvog svjetskog rata ljudi nisu smatrali da govore drukčiji jezik. Dakle, moj materijal je na jeziku koji će se zvati srpsko-hrvatski.

Michael, ASU 200

Ako biste mogli pozvati šest osoba iz historije na večeru, koga biste pozvali?

Večera za šest osoba iz bilo kojeg vremena

Prva osoba koju bih pozvala je Amelia Earhart tako bih ju pitala gdje je bila. Druga osoba bi bila Johnny Depp. Samo da bih ga gledala. Treća bi bila Tom Petty jer volim njegovu muziku. Četvrta osoba bi bila Tito da bih ga pitala šta misli o činjenici da Jugoslavija više ne postoji. Peta bi bila Morgan Freeman jer volim njegov glas! A šesta osoba bi bila Martin Luther King Jr. jer je umro boreći se za ravnopravnost za sve.

Jami, B2

Moja večera

Organizirao sam najnevjerovatniju večeru svih vremena. Ovdje su bili Staljin, Lenjin, Tito, Đon Lenon, Džordž Buš i Kermit Džaba. Teško je bilo organizirati red sjedenja. Tito ne može biti pokraj Staljina. Buš nije bio zdrav i povraćao je na Tita. Kermit je bio tužan jer je na stolu bilo svinjsko meso, i mislio je na Mis Pigi. Lenjin je sjedio na stolici Đon Lenona jer je čitao prezime i samo to.

Kevin, B2

Šta znači ići na ručak u Americi?

Idemo na ručak

U Americi kad želimo govoriti s nekim o nečemu što je važno idemo na ručak umjesto da idemo na kafu kao u Bosni i Hercegovini. Nije stvarno posebno, ali je to prilika kad govorimo o biznisu, životu i drugim stvarima s drugim ljudima. Obično se susrećemo s priateljima, kolegama i porodicom u restoranu. Sadržaj rasprave zavisi od toga s kim govorimo.

Arthur, ASU 200

Ručak u Americi je kao kafa u Bosni. U Americi, imamo poslovni sastanak za vrijeme ručka. Studenti često imaju večeru s priateljima u restoranu. Ručak sa priateljima obično je vikendom. Po mom mišljenju, ja bih radije večerao s priateljima nego išao ručak. Zato što svi su završili fakultet i rade. U Americi, ručak sa priateljima je prilika kada možeš pitati za savjet, razgovarati i planirati budućnost. Na primjer: profesori, studiranje, slobodno vrijeme, i tako dalje.

Matthew, ASU 200

smiješna strana života

Kaže Mujo: „kao da ~~je~~ ^{je} padlo liša vani. kad bih bio slobodan kao ptica, lelio bih na karibe!“

Pita Suljo: „~~Zato~~ ^{bih} na karibe?“ Odgovori Mujo: „Zato što bih mogao ^{bih} lijep kao hrut. Svaki dan bih bio pijan kao majka. Gledao ^{bih} djevojke na plaži, sunčao ^{suya} bih se dok ne ^{bih} bio crven kao rak.“ Pero klimne glavom i kaže: „Ti si Mujo glup kao točak!“

Dorothee, B2

Posljednje riječi

Dva čovjeka su u podmornici. Motor ne radi. Oni su još jedan mjesec u podmornici. Prvi put vide svjetlo dana. Još jedan mjesec oni ne puše. Jedan sjedi na rezervoaru i kaže: Daj mi šibicu. Čini se da je rezervoar prazan. Tako su oni poginuli.

Marta, B1

U šumi je živjela jedna stara žena. Ona je htjela da napravi neki napitak da bi postala ljepša. Išla je kroz šumu i našla je gljive za koje je mislila da su jestive, uzela je nekoliko gljiva i napravila napitak i kada je popila napitak postala je lijepa ali je nakon toga umrla.

Linda, B1

Iznajmite...

- kućnog ljubimca (**Silke i Jannine**, B1)

Vaš suprug nije kod kuće i trebate nešto ili nekoga s kim možete se maziti?

Imamo rješenje: Iznajmite kućnog ljubimca. To je savršena zamjena i osim toga čistije i jeftinije je.

- drvo od višnje (**Daniela, Marta i Marvin**, B1)

Najbolje drvo od višnje na svijetu. Možete pobrati koliko želite višanja. One su idealne za kompot, sok, štrudlu ili za najbolju rakiju. Osim toga, možete uživati u sjeni ispod drveta tokom ljetnih vrućina. Cijelo drvo za cijelo ljeto po super cijeni – 2000 maraka.

Šta bi Michael želio iznajmiti?

Želio bih iznajmiti zvijezdu. Wyclef Jean bio bi savršena zvijezda zato što pjeva u mnogim stilovima. Moji prijatelji imaju različit glazbeni ukus. Wyclef bi svirao na mojoj novogodišnjoj partiji. Također može svirati bez plana jer ima privatni avion. Kad Wyclef svira, dobra partija postaje bolja partija.

Ne bih želio iznajmiti kozu. Moj prvi razlog je jednostavan. Nemam travu oko mojeg stana. Međutim važniji razlog je da me je strah koza. Čuo sam priču o čovjeku koji je izgubio svoju ruku kad ga je koza ugrizla. Dakle, koze moraju boraviti daleko od mene.

Michael, ASU 200

mali oglasi

Ko koga traži?

Vozač formule traži brzo i jako auto. Traži crveno ili žuto auto, kao novo, snažno, ocarinjeno i registrovano.

Vlasnik izgubljene mačke traži svoju mačku koja se zove Cicka. Traži staru ali agilnu mačku, crnu i sivu, sa kratkim repom, dlakavu, slatku, veselu i malo divlju.

Alessia, A2

Profesionalni čovjek traži stan za iznajmljivanje, u Starom Gradu, u blizini Baščarsije. Stan mora imati 2 spavaće sobe, balkon i kupaonicu. Stan mora također imati kablovsku TV i brzi internet.

(Profesionalac u poslu)

Zaposlen čovjek traži stan za ...

Gerard, A2

④ Tražim najbolje pivo iz Sarajeva;
tamo, jake, maloslatko, nicedak (kao mlijeko) (niz.)

Nate, A2

mladog asistenta ili mladu asistenticu
čajna menadžerica traži imedicu ili djevojku od
dvadeset do dvadeset sedam godina, godine do
dvadeset sedem godina. ~~Također trebalo bi~~
~~braničati, i voditi osoblja.~~ Ona traži:
a) (čarke) usmijehu ~~vedru osobu, vrijednu, i tacu~~
~~osobu, treći oblik, smrštan~~ (djevojku koja radi)
u modernoj i urbanoj stolini. ~~Osoblje~~ je
Ta osoba ~~čarke~~ je ~~ime~~ kulturnu i poštenu osobu.
~~čarke~~ -na i -a -a.

Bernhard, A2

Potreban vam je savjet? Možda ga pronađete u kolumni Pitaj Majkla...

Kako ostati sretan?

Ako želiš ostati sretan, moraš zapamtiti nekoliko stvari. Ostaj zdrav. To je zanimljivo zato što zdravo tijelo pravi sretnu glavu. Drugo, sjećaj se ljudi koji te vole. Kad ih vidiš, zahvali im se. Istovremeno moraš častiti sebe. Jedi i pij dobro piće i hranu. Međutim, nemoj jesti ili piti previše. Mogao bi se osjećati kriv. Na kraju, nemoj misliti o novcu previše. To stvori pritisak. I moglo bi pokvariti tvoje odnose sa ljudima.

Kako postati bikini model?

1. Nemoj jesti kad ti je dosadno!
2. Idi u solarij!
3. Brij sve dlake na tijelu!
4. Rasti mnogo centimetara!
5. Izgubi svoju ličnost!
6. Napravi zgodnu frizuru!

Savjeti

Smij se kad ništa nije smiješno!

Idi u školu?... Naučit nećeš ništa u školi.

Izgledaj dobro!

Nemoj jesti poslije osamnaest sati... postat ćeš bucmasta.

Upozorenje

Nećeš imati radosti u životu.

Michael, ASU 200

jedna neobična zadaća

Jedno jutro nekoliko učenika je pilo kafu na balkonu Nahle kada su ugledali jednu bebu čelu (lutku) na krovu jedne šupe. Kako li je samo dospjela tamo? Pročitajte šta Marvin i Michiel kažu. Ili vi imate neku drugu ideju...

Tajna jedne bebe

Ti samo vidiš užaš, kada ti gledaš pravo. Užas je lutka bebe na dvorištu Nahle. Ova lutka je na krovu šupe. Ona nema odjeće.

Ali kako je lutka stigla na krov? Možda jedna djevojčica je bacila lutku na krov ili lutka je samo smeće. Ili čak lutka može biti živa i sama se popela naviše...

Ali objašnjenje je vrlo jednostavno. Jedna učiteljica je smestila lutku na krov i samo iz jednog razloga. Studenti moraju pisati priču kako beba je stigla na krov. Ja sam jedan od ovih studenata i ja sam pronašao pravi razlog.

Marvin, B1

Dame i gospodo, mi smo danas ovdje da odgovorimo na pitanje „Kako je beba došla na krov?“ To je stvarno komplikirano, epistemološko, ontološko – i čak štaviše – metaforičko pitanje. Prvo, moramo da pitamo da li beba stvarno postoji ili da li ne postoji. Biti ili ne biti, to je pitanje. Beba može, na primjer, biti halucinacija ili san. Jer kao što je rekao Platon: Ono što vidimo je tek iluzija i svet osjetilnih stvari je samo slika sveta ideja. Dakle beba bi bila samo senka. Ali – sa druge strane – beba također može biti sin Božiji koji se vratio velikim nlo-om da kaže svim ljudima da Bog je sada na Fejsbuku.

Dame i gospodo, znam da još uvijek nisam odgovorio na glavno pitanje („Kako je beba došla na krov?“) ali to je zato što pitanje je ustvari bez značenja. Gospodo, mi smo svi samo ljudi i ne možemo da znamo puteve Božije. Kako je beba tamo došla biće tajna zauvek. Ipak, možemo da zaključujemo, kao prvo, da beba biće predsednik Amerike; kao drugo, da svet je jaje i kao treće, da broj četrdesetdvaka je odgovor na pitanje o životu, svemiru i svemu ostalom. Dame i gospodo, hvala vam na pažnji.

Michiel, B1

Marvin i Michiel sa profesoricom Sabinom

američki kutak

Šta smo radili u augustu – u slikama

Nakon što su prisustvovali svim radionicama organizovanim u sklopu Ljetne škole, učesnici i učesnice ASU programa nastavili/e su pohađati radionice i učestvovati u mnogim drugim sadržajima koje smo organizovale za njih. Naša Dina Haljeta, studentica arhitekture, pratila ih je na većini ovih izleta. Imali/e su priliku bolje upoznati ovaj grad i državu, historiju i kulturu, prirodu i društvo.

Sa tradicionalnom bosanskom muslimanskom kućom upoznali su se 6. augusta, kada ih je Dina vodila u Svrzinu kuću. Tu su mogli/e vidjeti kako je jedna takva kuća organizovana i kako ona govori o donosu između muškaraca i žena u otomanskom periodu.

Historijski muzej su posjetili/e 8.augusta, gdje su vidjeli/e stalnu izložbu posvećenu opsadi i načinima opstanka u opkoljenom Sarajevu. Nismo slikali ☺

Na Žutoj tabiji je 10.augusta bio organizovan piknik uz zalazak sunca i poziv na iftar - večeru u cijelom gradu.

Slika: Kathleen

Dina je 13. augusta vodila sve na vrelo Bosne, mjesto malo drugačije i mirnije od ostatka Sarajeva. Neki su šetali, a neki išli kočijom.

Slika: Kathleen

14. augusta bila je organizovana radionica kuhanja, u tipičnom sarajevskom stanu – kod naše Sabine. Deset studenata i studentica zajedno sa koordinatoricom programa Kathleen i Jakovom je pravilo tufahije i pitu!

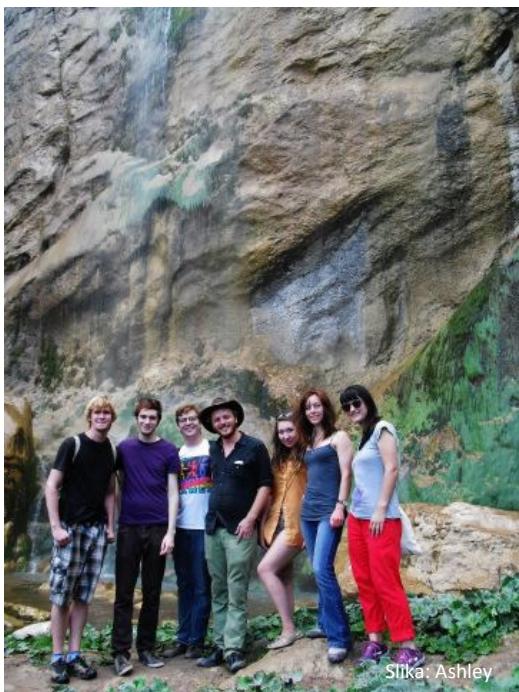
Slika: Tacarra

Tunel spaša je posjećen 15. augusta; mjesto koje je predstavljalo jedini izlaz iz opkoljenog grada, odnosno kuća porodice Kolar koja je početak tog tunela, danas je pretvorena u muzej.

Slika: Ashley

Bitno je reći i da smo 11. augusta posjetili Mostar, gdje smo iz jedne drugačije perspektive (našeg Arthur, koji je bivši CLI student) vidjeli sve što se treba vidjeti u tom prelijepom gradu. Nismo zaobišli ni Počitelj, naravno. O tome smo već pisali!

Slika: Ashley

Možda je važno i reći da smo jedan dan, umjesto u sparnom Sarajevu, časove imali na prelijepom Skakavcu.

Slika: klix.ba

Dio programa za američke studente i studentice je bilo i volontiranje. Na Međunarodni dan mladih, 12. augusta, nekoliko studenata je učestvovalo u kampanji ‘Čujemo li se’ koju je organizirao KULT. Poenta je bila skrenuti pažnju na visoku stopu nezaposlenosti mladih. Pet do dvanaest je!

Druga grupa družila se sa grupom djece različitog uzrasta u sklopu Škole prijateljstva, u prostorijama KULT-a. Svi su se složili da se jezik najlakše uči kad se mora! A sa djecom, što se mora i nije teško!

Polaznici i polaznice nivoa BCS 100 su sa Jakovom posljednji dan priredili malo iznenađenje: predstavu. Tekst za predstavu je napisao Wesley. Zašto smo se mi valjali od smijeha, ne možete znati jer je predstava prepuna referenci na sve što se dešavalо u proteklom mjesecu... Uključuje burek, ostajanje u sobi, neke deke koje fale, strašni gazda (kojeg je glumio Jakov)... Sjajan završetak divnog početka zanimljivih prijateljstava...

izvještaj sastavile: Merima i Sandra

do-viđenja opet u Sarajevu!

Zašto sam sretna/sretan...

Sretna sam jer sam zdrava.
Sretan sam jer mogu studirati.
Sretna sam jer imam veliku familiju.
Sretan sam jer sam imao priliku putovati po svijetu.
Sretna sam jer imam veoma zanimljiv posao
Sretan sam jer moj cimer mi daje čokoladu.
Sretna sam jer imam pristup knjizi i literaturi.
Sretan sam jer imam više novca nego problema.
Sretna sam iz nekog razloga moji roditelji me vole.
Sretan sam jer mogu odlučivati šta želim raditi sa svojim životom.
Sretna sam jer ne znam kako je kad imaš strah od rata, gladi itd.
Sretan sam jer mogu biti zadovoljan sobom.

polaznici i polaznice grupe B1

Slika: Sabina

Ja sam sretna što sam imala priliku da upoznam mnogo pametnih, zanimljivih, entuzijastičnih ljudi koji su željeli uvijek više i više; više informacija, više kulture, više druženja. Ljudi koji su obogatili našu ljetnu školu i koji su mnogo utjecali na nas.

Sretna sam što znam da ljudi izvan Bosne i Hercegovine imaju i drugu sliku o našoj zemlji. Sretna sam što znam da će naši prijatelji i prijateljice sa ljetne škole ponijeti sa sobom mnogo lijepih sjećanja iz Sarajeva i BiH i što ćemo se sigurno opet sresti.

Sabina Bečić, ispred Lingvista.ba